

Fővárosi Ítéltábla`
2.Kf.27.542/2006/6. szám

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Fővárosi Ítéltábla a H. J. (Budapest) I.r. és az Egyesült Magyar Kábel TV és Híradástechnikai Kft. (Budapest) II.r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, hívszám: Vj-88/2003.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2006. évi március hó 21. napján kelt - kijavított - 7.K.30.206/2005/12. számú ítélete ellen az I.r. felperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2007. évi március hó 28. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperes Vj-88/2003/35.számú határozatának a Terézvárosra és a fogyasztók véleménynyilvánításának jogszerűségére vonatkozó megállapításai tekintetében hatályon kívül helyezi és az alperest e körben új eljárásra kötelezi, egyebekben helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket az I.r. felperes és alperes maguk viselik.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - fizessen meg az államnak 12.000 (azaz tizenkettőezer) forint fellebbezési illetéket, míg a fennmaradó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az I. és II.r. felperes kereseteit elutasította. Az irányadó tényállás szerint az alperes 2003. év elején észlelte, hogy az Egyesült Magyar Kábel Televízió és Híradástechnikai Kft. (a továbbiakban: II. r. felperes) 2003. januárjától az infláció meghaladó mértékben emelte a kábeltelevíziós szolgáltatása havi előfizetési díjait, majd műsorkiosztását egyoldalúan ún. HONI, EURO és UNIVERSUM megjelölésű programcsomagokra változtatva ismételten módosította az előfizetési díjakat. Az észlelt körülmények az alperes számára azt valószínűsítették, hogy a II.r. felperes az előfizetők által a szolgáltatásai igénybevételéért fizetendő díjat a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21§-ának a) pontját megsértve a gazdasági erőfölényével visszaélve tisztességtelenül állapította meg, ezért a 2003. május 9-én kelt Vj-88/2003. számú határozatával versenyfelügyeleti eljárást indított a II.r. felperessel szemben.

Az I.r. felperes 2003. május 8. napján kelt beadványával a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez fordult a II.r. felperes eljárásával kapcsolatosan, amelyben súlyosan szabálytalannak és etikátlannak minősítette a helyi kábeltelevíziós szolgáltatási csomagok megváltozását és az azzal összefüggő árváltozások bevezetését. Külön kiemelte, hogy a szolgáltató a változásokat megelőzően egy szakszerűtlen és a tényleges igények felmérésére alkalmatlan felmérést folytatott le, amelynek eredményeként beszerzett adatokat szándékosan rosszul értelmezte, illetőleg a válaszadások hiányában a default program csomagját szakmailag helytelenül jelölte meg. Nehezményezte azt is, hogy a szolgáltató a vele való kapcsolatfelvételt egyrészt a hiányos tájékoztatás miatt, másrészt a személyes eljárást megkövetelve elnehezítette, akadályozva ezzel a fogyasztói érdekek érvényre juttatását.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség az I.r. felperes panaszlevelét 2003. május 13-án áttette a Hírközlési Felügyelethez. A Hírközlési Felügyelet Területi Hivatal Budapesti Irodája 2003. május 26-án kelt HBP 6721-2/2003. számú határozatában hatáskörének hiányát állapította meg. Ezt a határozatot a Hírközlési Felügyelet 2003. július 18. napján kelt FK-3400/1/2003. számú jogerős határozatával helybenhagyta. Az alperes a hozzá illetékeségből áttett ügyben eljárva 2003. július 07. napján kelt 1016/2/2003. számú határozatában az I.r. felperest arról értesítette, hogy beadványát a Tpv. 69.§-ának (1) és (2) bekezdés alapján bejelentésként kezeli, ennek megfelelően őt a bejelentő jogai illetik meg. Az alperes tájékoztatta határozatában az I.r. felperest arról is, hogy a II.r. felperes ellen már versenyfelügyeleti eljárást indított miután jelzések alapján észlelte, hogy a II. r. felperes által végrehajtott díjemelések mértéke és módja a Tpv. 21.§-ába foglalt (gazdasági erőfölénnyel való visszaélés) tilalomba ütközhet.

Az alperes a 2004. december 2. napján kelt Vj-88/2003/35. számú határozatában megállapította, hogy a II. r. felperes visszaélt gazdasági erőfölényével azáltal, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételek a programcsomagok változására vonatkozóan egyoldalú szerződésmódosítást tesznek lehetővé számára. A II. r. felperest ezért a jogsértő magatartás további folytatásától eltiltotta és a jogsértéssel összefüggően 5.000.000 Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. Az alperes határozatában a gazdasági erőfölény megállapíthatóságával kapcsolatos

információk körében (33. pontban) rögzítette, hogy Terézvárosban a II.r. felpereshez hasonlóan kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó UPC Magyarország Kft-nek nincs más szolgáltató szolgáltatási területével párhuzamos szolgáltatási területe. A VI. kerületben a UPC Magyarország Kft-nek csak az optikai körgyűrűje halad át, mintegy 100 előfizető számára nyújt szolgáltatást, de egyik sincs a II. r. felperes hálózatával párhuzamos szolgáltatási területen.

A szolgáltatás, áru helyettesíthetőség körében megállapította, hogy a II. r. felperes szolgáltatásához képest alternatívát nyújtó eszközök közül csak egy másik kábeltelevíziós társaság szolgáltatása számíthat ésszerű helyettesíthetőnek. A párhuzamos kábeltelevíziós hálózatok kiépülését költség szempontból korlátozottnak találta. Rögzítette, hogy a II.r. felperes által ellátott kisebb települések egy részén egy szolgáltató van, de elképzelhető átfedés az egyes szolgáltatási területek között (86. pont); a II. r. felperes fogyasztóinak egy része olyan területen lakik, ahol másik kábeltelevíziós szolgáltató társaságnak már kiépített kábelhálózata van (87. pont), míg másik részük ún. határterületen lakik, ahol más szolgáltatónak nincs kiépített hálózata (89. pont). Az alperes megállapíthatónak tartotta a vizsgálat eredménye alapján, hogy a II. r. felperes gazdasági erőfölényben van az előfizetőivel szemben az általa ellátott mindhárom vidéki városban, annak ellenére, hogy Kiskunhalason, Dorogon rajta kívül van egy kisebb jelentőséggel bíró másik szolgáltató. Budapest vonatkozásában Ferencváros, Lágymányos és Észak-Pest működési területein a szolgáltató váltás ésszerű alternatíváját állapította meg, míg Kispest, Alacska és Kőbánya működési területére vonatkozóan a II. r. felperes erőfölényét. A határozat Terézvárosra nézve a gazdasági erőfölény tekintetében megállapítást nem tartalmazott. A programcsomagok megváltoztatásával kapcsolatban megállapította, hogy két esetben (április és október hónapokban) megfelelő volt a társaság eljárása. A II. r. felperes elmarasztalását az általános szerződési feltételek (ÁSZF) 7.3. pontjában megfogalmazottak miatt tartotta elfogadhatónak, mivel az ÁSZF a szerződéses partner előfizetők számára nem tartalmazott megfelelő garanciákat. Az alperes a versenyfelügyeleti jogkörben meghozott határozatát az I. r. felperes részére is megküldte.

Az I. r. felperes keresetében az eljárási és tartalmi hibákra is hivatkozással az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Az alperes eljárásával kapcsolatosan kifogásolta a döntés elhúzódsát, különös figyelemmel arra, hogy az ügyintézési határidő hosszabbítása nem történt meg, illetőleg erről szóló értesítést kézhez sem vett. Állította, hogy tévesen járt el az alperes, amikor a II. r. felperes tevékenységével kapcsolatos panaszokat összevonta, ezzel előidézve az ügyintézési határidő további növekedését. Kifejtette, hogy panasza a tisztességtelen eljárásra vonatkozott, mivel előzetesen a szolgáltató az áremelési szándékát nem jelezte. Állította, hogy erőfölényes helyzetről szó sem volt. Vitatta, hogy bejelentésének kapcsolata volna a Tptv. 11.§-ával és 21.§-ával. Utalt arra is, hogy a tisztességtelen és erőfölényes eljárások között semmilyen kapcsolat sincs. Állította, hogy az alperesnek valamennyi (azaz 48.000) érdekeltet értesítenie kellett volna az eljárásról, illetőleg annak elhúzódsáról. Megállapítani kérte, hogy az alperes többszörösen túllépte az ügyintézési határidőt és ezáltal megfosztotta az érintetteket attól, hogy igazukat bírói úton érvényesítsék. Állította, hogy az alperesnek visszamenőleges hatállyal érvénytelenítenie kellett volna a szolgáltató ominózus

áremelését a Tpv. 64.§-a alapján. Kifejtette, hogy az általa előterjesztett kérelem a Tpv. 67.§-ának (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárás, azaz az áremelés előzetes bejelentésével kapcsolatos eljárás volt, amelynek alapján az alperesnek kérelemre kellett volna eljárnia és 60 napon belül döntést hoznia.

A határozat tartalmi hiányosságai tekintetében elsődlegesen arra utalt, hogy az ténybélileg megalapozatlan. Rámutatott arra, hogy a felmérő kérdőívek postázási idejét tévesen rögzítette az alperes, e körben a postázás határidejének tényleges vizsgálatát és szakértő kirendelését kérte. A felvetett kérdések abszurditását is kifogásolta és állította, hogy a válaszadási kedv eleve alacsony voltára figyelemmel a szolgáltató éppen ezt kívánta kihasználni. E körben hivatkozott arra, hogy a véleményadások értékelését is tévesen végezte el az alperes, és szakértő kirendelését kérte a kérdezési módszer elfogadhatóságának vizsgálatára. A válaszoknak az ügyfélszolgálati irodán történő személyes leadásával kapcsolatosan állította, hogy az lehetetlen volt, figyelemmel arra, hogy az ügyfélszolgálati iroda címe nem került megadásra. Kifogásolta, hogy a szolgáltató az általa javasolt új programokat mutatta be (azokat sem teljes körűen és pontosan), továbbá nem adott lehetőséget a programok összehasonlítására. E vonatkozásban a szakértő kirendelését arra kérte, hogy döntésképes helyzetben voltak-e az előfizetők. Az alap programcsomag meghatározását is sérelmezte, nem fogadta el, hogy visszajelzés hiányában az előfizetők a legdrágább programcsomagot kapták. Tisztességtelennek tartotta az eljárást azért is, mert állítása szerint ha a szolgáltató a csatornakiosztást akarta átstrukturálni, akkor az alapsomagnak a legolcsóbb csomagot kellett volna megjelölnie. Az előfizetői szerződések módosíthatóságával kapcsolatos alperesi álláspontot a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénybe (a továbbiakban: Ptk.) ütközőnek tartotta és kifejtette, hogy a szerződéses szabadsággal, illetve a konszenzuson alapuló szerződésmódosítással ellentétes azaz alperesi megállapítás, hogy a blanketta szerződés (általános szerződési feltételek) bármiféle közvélemény kutatási adatok alapján megváltoztatható. A határozat 71. és 73. pontjának hatályon kívül helyezését kérte. Kifogásolta a saját megnövekedett költségeivel és a 48.000 előfizető adatával számolva, hogy a szolgáltató kb. 403 millió (más számítás szerint 1,2 milliárd) forint többletbevételhez jutott, amihez képest semmiségnek tekintette a megállapított 5.000.000 forintos bírságot, így a károkozás mértéke a szankcionálás körében teljes mértékben figyelmen kívül maradt. E körben arra is utalt, hogy az alperes eljárásával kárt okozott és kérte ennek megállapítását.

Az I. r. felperes 2005. november 18. napján előterjesztett beadványában közvetlen jogi érdekét abban jelölte meg, hogy őt a II. r. felperes 48.000 társával együtt megkárosította. Kifejtette, hogy a megkérdezettek 38%-ának esélye sem volt a válaszadásra, így a csatornakiosztás megváltoztatását és az áremelést nem lehetett volna végrehajtani. Továbbra is fenntartotta, hogy nem volt szakszerű az igények felmérésének elvégzése és ezért el kellett volna végezni alaposan annak vizsgálatát, hogy tisztességes módon bonyolította-e le a II. r. felperes a „közvélemény kutatását”. Változatlan álláspontja az volt, hogy a szolgáltató megtévesztette a fogyasztókat és ezért a Tpv. 86.§-ának (2) bekezdés d) pontja alapján a sérelmes helyzet megszüntetését kérte, továbbá azt, hogy a jogsértés előtti állapotot állítsa helyre az alperes, azaz a régi programcsomagot szolgáltassa számára a II. r. felperes és fizesse vissza a többletköltségeket.

A II.r. felperesi szolgáltató szintén vitatta az alperesi határozat jogszerűségét. Állította, hogy jogsértést nem követett el, gazdasági erőfölénnyel nem élt vissza, és sérelmezte a bírság mértékét is.

Az alperes az I.r. felperes keresetének elutasítását kérte és rámutatott arra, hogy téves az a felperesi állítás, amely szerint kérelemre indult versenyfelügyeleti eljárásról lenne szó: mivel az I. r. felperes nem volt ügyfél, csak bejelentő, így a megindult eljárás kizárólag hivatalbólinak minősülhet. Állította, hogy az eljárás megindulásakor a bejelentőt nem kell tájékoztatni, az ügyintézési határidő a Tpv. 21§-a alapján megindult eljárásokban 180 nap, melynek meghosszabbítására a Tpv. 63.§-ának (6) bekezdése alapján van lehetőség, erről pedig a bejelentő értesítése nem kötelező. A bejelentő versenyfelügyeleti eljárásban elismert jogainak korlátozottsága tekintetében a Tpv. 55.§-ának (3) bekezdésére utalt. Összességében az alperes az I.r. felperes eljárási kifogásait alaptalannak tartotta. Érdemben kifejtette, hogy nincs jogszabályi kötelezettség arra, hogy a programcsomag megváltozása előtt a szolgáltató köteles felmérni a fogyasztói igényeket. A programcsomag átalakításának versenyjogi megítélésekor és értékelésekor abból indult ki, hogy a piacon kialakult helyzet és technikai feltételek alapján csak programcsomagban tudnak értékesíteni a szolgáltatók. Állította, hogy túlterjeszkedne hatáskörén, ha a vállalkozások üzletpolitikájába szólna bele. Azt azonban vizsgálhatónak tartotta, hogy a fogyasztói igényeket figyelembe vette-e a szolgáltató, illetőleg a konkrét műsorelhelyezés minősülhet-e olyannak, amely indokolatlan előnyt jelent a vállalkozásnak. Az előfizetői érdekek figyelembevételét elfogadhatónak tartotta, ha megfelelő határidő mellett, igazolhatóan, az átalakítás díjhatásainak bemutatásával együtt tájékoztatja a szolgáltató az ügyfeleket és a többség felszólamlásának hiányában valósítja meg a változtatásokat. Az I.r. felperes vonatkozásában az alperes felvetette a perindítási jogosultság és kereshetőségi jog vizsgálatának szükségességét.

Az elsőfokú bíróság a 2006. március 21. napján kelt 12. sorszámú ítéletével az I. és II. r. felperes keresetét elutasította. Az I.r. felperes keresetének elutasítása körében utalt arra; hogy a határozat 33. pontjában és a 89. pontban rögzítettek nem egyértelműek ugyan a tekintetben, hogy az alperes Terézváros tekintetében gazdasági erőfölényt állapított-e meg a II.r. felperes tekintetében, azonban a feleknek a 2005. szeptember 23. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozatait úgy értékelte, hogy az eljárás során egyezően nyilatkoztak arról, hogy nincs határozati megállapítás arra nézve, hogy II. r. felperes Terézvárosban gazdasági erőfölényes helyzetben volt. Hivatkozott arra, hogy az I. r. felperes közvetlen jogi érdekelttségét megkárosításával indokolta, de azt elmulasztotta igazolni, hogy a II.r. felperes gazdasági erőfölényének hiányában milyen módon sérült a programcsomag megváltozása, illetőleg az áremelés következtében törvényes érdeke. Hiányolta az elsőfokú bíróság annak I.r. felperes indokolását is, hogy miként valósíthatna meg a Tpv. 21.§-ába ütköző magatartást a II. r. felperes, ha nem volt gazdasági erőfölényben.

Az elsőfokú bíróság a II.r. felperes keresetét mint alaptalant ugyancsak elutasította. Álláspontja szerint a II.r. felperes a terhére rótt jogsértést elkövette, a bírság mérséklésére pedig jogszerű lehetőséget nem látott.

Az I.r. felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, továbbá azt, hogy a másodfokú bíróság az ügy érdemi elbírálására utasítsa az elsőfokú bíróságot. Állította, ha az elsőfokú bíróság kereshetőségi joga hiányát tévesen állapította meg, ezen megállapítás alapján a Pp. 157.§-a alapján a per megszüntetésének lett volna helye. Ugyanakkor vitatta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját és kiemelte, hogy a II. r. felperes tevékenysége a fogyasztók megtévesztésére, szándékos megkárosítására irányult, egyben a Hírközlési Felügyelet hatáskörébe tartozó jogellenes ármegállapítás volt. Kifejtette, hogy gazdasági erőfölényével visszaélt a II. r. felperes, megtévesztette a fogyasztókat és szándékosan megkárosította az ügyfeleit, amellyel milliárdos bevételeket realizált. Hivatkozott arra is, hogy a Tpvt. 8.§-ának (1) bekezdése és 21.§-ának (1) bekezdésébe ütköző II. r. felperesi magatartás tanúsítását kellett volna megállapítania az alperesnek. Fenntartotta azt a jogi álláspontját, hogy a megtévesztéssel elért bevétellel nem állt arányban a megállapított bírság. Jogi érdekeltiségének körében rámutatott arra, hogy őt is megtévesztette a II. r. felperes, így nyilvánvaló érdeke fűződik ahhoz, hogy a jogsértő magatartással kapcsolatban a javára szülessen megállapítás, mely megállapítás alapját képezheti egy polgárjogi igény érvényesítésének. Állította a felperes, hogy őt becsapták, elvették a pénzét. Az új eljárásban álláspontja szerint állást kell foglalni a Tpvt. 8.§-ában, 21.§-ában és 22.§-ában foglaltak tekintetében. Vitatta, hogy a II. r. felperes által nyújtott szolgáltatások körében lenne helyettesíthetőség és állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette ítéletében a gazdasági erőfölény vonatkozásában tett nyilatkozatait.

A csatolt bizonyítékokra utalva állította, hogy a felperes lakóközterében (1065 irányítószám szerinti körzet) a II. r. felperes gazdasági erőfölényben van, mivel sem a UPC, sem a T-Kábel adott területen szolgáltatással nem rendelkezik. Változatlanul fenntartotta, hogy a II. r. felperes nem járt el tisztességesen a fogyasztói, előfizetői igények felmérésekor, kutatásakor, és annak ellenére változtatott programcsomagján, hogy eljárása a saját előzetes tájékoztatásának sem felelt meg. Fenntartotta a megkárosítással és az ügyféli helyzetével kapcsolatos korábbi álláspontját.

A II. r. felperes az ítélet ellen fellebbezéssel nem élt, az I. r. felperesi fellebbezésre észrevételt nem terjesztett elő.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, korábbi nyilatkozatait és ellenkérelmét fenntartotta. Állította, hogy az elsőfokú ítélet megalapozott.

Az I. r. felperes fellebbezése - az alábbiak szerint - részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján az I. r. felperes fellebbezési kérelme és az alperes fellebbezési ellenkérelme korlátai között vizsgálta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügy megítélése szempontjából releváns tényeket nagyobb részben feltárta, azonban abból részben téves következtetéseket vont le.

A másodfokú bíróság elsődlegesen a felperes perindítási jogosultságával és kereshetőségi jogával kapcsolatos álláspontját rögzíti.

A versenyfelügyeleti eljárás ügyfelének fogalmát a Tpv. 52.§-a határozza meg akként, hogy ügyfél az, akivel szemben hivatalból indult meg az eljárás, illetve a kérelmező (G8.§), továbbá az, akire a kérelem vonatkozik. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (továbbiakban: Áe.) 3.§-ának (6) bekezdés h) pontja alapján a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról és a versenykorlátozásról szóló törvény hatálya alá tartozó ügyekben akkor kell alkalmazni az Áe. szabályait, ha jogszabály másként nem rendelkezik. A Tpv. 52.§-ában meghatározott ügyfélfogalom mellett tehát nem vehető figyelembe az Áe. 3.§-ának (4) bekezdése rendelkezése az ügyféli minőség tekintetében. Kizárja ezt a Tpv. 44.§-a is, mely szerint a versenyfelügyeleti eljárásra - eltérő rendelkezés hiányában - az Áe. 3.§-ának (4) - az ügyfél meghatározására vonatkozó - bekezdése nem alkalmazható.

Versenyügyben az alperesi hivatalbóli eljárások vagy a vizsgáló észlelése, vagy bejelentés alapján indulnak. A Tpv. 69.§-ának (1) bekezdése értelmében a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó, e törvénybe ütköző magatartás észlelése esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz címzett bejelentéssel élhet az, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. A bejelentőt nem illetik meg az ügyfél jogai, és nem terhelik annak kötelességei. A bejelentő tehát a versenyfelügyeleti eljárásban nem ügyfél.

Mindezek folytán a perben felülvizsgált versenyügyben ügyfél a vizsgálat alá vont II.r. felperes volt, az I. r. felperes pedig bejelentő volt (és nem volt ügyfél).

A bejelentő számára a Tpv. 69.§-ának (7) bekezdése abban az esetben biztosít - nemperes eljárás keretében - külön jogorvoslatot, ha az alperes a bejelentés beérkezésétől számított 60 napon belül úgy határoz, hogy a vizsgálat megindítása nem indokolt.

Az ügy érdemében hozott határozat elleni jogorvoslat formája a bírósági felülvizsgálat. A Tpv. 83.§-ának (1) bekezdése értelmében az ügy érdemében hozott határozat felülvizsgálata - ideértve annak kiegészítését és a rendelkező részt érintő kijavítását is - a kézbesítéstől számított harminc napon belül keresettel kérhető a bíróságtól. A 84.§ szerint az eljáró versenytanács érdemi határozata ellen benyújtott kereset alapján indult bírósági eljárás során - a 83.§-ban meghatározott eltérésekkel - a Pp. XX. fejezete az irányadó.

A közigazgatási bíráskodás kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. törvénnyel módosított Áe. 72.§-ának (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése értelmében az államigazgatási hatósági (közigazgatási) ügy érdemében hozott határozat bírósági felülvizsgálatát az ügyfél, illetőleg a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél kérheti, azaz perindításra az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. A Tpv. 44.§-a szerint azonban a versenyfelügyeleti eljárásban az Áe. 72.§-ának rendelkezései sem alkalmazhatók, ezért a Tpv. 83.§-ának (1) bekezdése szerinti perindítás során a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése alapján kell vizsgálni azt, hogy a keresettel élő felperest a perindítás jogosultsága megilleti, vagy sem.

A bíróságnak minden esetben vizsgálnia kell a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt vett, avagy részt nem vett fél perindítási jogosultságát, illetve azt, hogy a fél a keresetben megjelölt jogszabálysértés vonatkozásában kereshetőségi joggal rendelkezik-e. A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának KK. 32. számú - a perindítás idejére figyelemmel alkalmazandó - állásfoglalásában adott iránymutatás szerint a közigazgatási határozat felülvizsgálatát kérő felperes törvényes érdekeltiségének hiánya miatt, ha az már a keresetlevél alapján megállapítható, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül kell elutasítani. Ha azonban a felperes igényérvényesítési jogosultsága, kereshetőségi joga vitás, ebben az esetben a bíróságnak ítélettel kell döntenie a kereseti kérelem tárgyában. Az I. r. felperes perindítási, kereshetőségi jogának vizsgálata szükséges volt a per folyamán, ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor e kérdéstről ítélettel döntött.

A perbeli esetben a felperes a közigazgatási eljárásban nem volt ügyfél, a bejelentő státuszához igazodóan őt az ügyfél jogai nem illették és kötelezettségei sem terhelték. A felperes mint bejelentő a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése alapján - jogi érintettsége okán - lehetett a per megindítására jogosult.

A perindítási jogosultság a közigazgatási perben azt jelenti, hogy a fél jogképességgel rendelkezik, és ha az ügy jogát vagy törvényes érdekét közvetlenül érinti - függetlenül attól, hogy a keresetet benyújtó fél a közigazgatási eljárásban ügyfél volt-e, illetőleg a határozat rá tartalmaz-e rendelkezést vagy sem -, közigazgatási pert indíthat. A Legfelsőbb Bíróság Kfv. IV. 37.176/2004/5. számú eseti döntésében kimunkálta, hogy a kereshetőségi, igényérvényesítési jogot megalapozó érdekeltiségnek közvetlennek kell lennie.

Az I. r. felperesnek tehát jelen eljárásban azt kellett igazolnia, hogy közvetlen és nyilvánvaló versenyjogi érintettsége, érdekeltisége, érdekséreleme fennáll. Panaszában és későbbi beadványaiban azt állította, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó II. r. felperes eljárása tisztességtelen volt, mert - az előzetes tájékoztatást figyelmen kívül hagyva - programcsomagját megváltoztatta, díjait emelte anélkül, hogy a fogyasztói (köztük az ő) véleményét ténylegesen kikérte volna.

A másodfokú bíróság a korábbi, más közigazgatási eljárásokban hozott (fogyasztóvédelmi és hírközlési) döntéseket figyelembevéve és az I. r. felperes panaszbeadványát tartalma szerint vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az alperes helyesen járt el, amikor a Tpv. 21.§-ának vélelmezett megsértése miatt indult eljáráshoz egyesítette és ennek keretében vizsgálta az I. r. felperes panaszát, mivel az kizárólag a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés körében volt versenyjogilag értékelhető.

Az alperest a Tpv. 44.§-a alapján az Áe. 26.§-ának (1) bekezdése kötelezi arra, hogy a határozathozatalhoz szükséges tényállást tisztázza és az ügy megítélése szempontjából releváns tényeket rögzítse, az Áe. 43.§-ának (1) bekezdés c) pontja pedig arra, hogy határozatának indokolásában a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat (az ügyfél által felajánlott, de mellőzött bizonyítást

és a mellőzés indokait) és azokat a jogszabályokat, amelyek alapján a határozatot hozta, határozatában feltüntesse. A felülvizsgált határozat tekintetében az alperesnek a gazdasági erőfölény, az azzal való visszaélés körében kellett (volna) teljes körűen vizsgálnia és megállapításokat tennie.

A II. r. felperes fellebbezésének hiányában nem vitatható tény az, hogy a II. r. felperes egyes szolgáltatási területeken gazdasági erőfölényben volt, és ahol gazdasági erőfölényét megállapította az alperes, ott visszaélt azzal azáltal, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételek (ÁSZF) a programcsomagok változtatására vonatkozóan egyoldalú szerződés-módosítást tesznek lehetővé számára. Az elsőfokú bíróság ítéletének (fellebbezés hiányában jogerős) ezen rendelkezései nem vitathatók.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a terézvárosi lakos I. r. felperesnek is nyilvánvaló érdeke fűződik ahhoz, hogy ha kábeltelvíziós szolgáltatója a VI. kerületben árat emel és szolgáltatása tartalmát változtatja, akkor azt megfelelő módon, a versenyjogi követelményeknek eleget téve tegye. Ez I. r. felperes perindítási jogosultságát megalapozza.

Az I. r. felperes panaszában egyértelműen az árkialakítás tisztességes módját kifogásolta, amely kétségtelenül kapcsolódik a gazdasági erőfölény vizsgálatához, ezen belül pedig az árkialakítási folyamat valamennyi elemének, így a fogyasztói, előfizetői igények felmérése, kutatása körének, idejének, a válaszadások értékelésének, figyelembe vételének, stb. kérdéséhez. A bejelentő I. r. felperes joggal várta el az alperestől, hogy az általa kifogásoltak tekintetében egy kellően feltárt tényálláson alapuló és indokolt döntés szülessen.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes határozatában elmulasztotta rögzíteni, hogy a gazdasági erőfölény tekintetében - vizsgáldásának eredményeként - Terézváros vonatkozásában milyen következtetésre jutott. A határozat 89. pontja ugyanis Terézváros tekintetében megállapítást nem tartalmaz. Ugyanakkor tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felek tárgyalási nyilatkozatát értelmezte, és az alperes érvelését elfogadva arra a következtetésre jutott, hogy ha Terézváros a 89. pont c) alpontban nem került feltüntetésre, akkor evidensen a b) alpont alá tartozó területként kell értelmezni, ahol a II. r. felperes gazdasági erőfölénye nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság figyelmét elkerülte, hogy a határozat 89. pont b) és c) alpontja egyike sem vonatkozott Terézvárosra, így egyértelmű hatósági megállapítás hiányában, a felek ezen értékeléssel nem teljesen egyező nyilatkozata alapján nem állapíthatta volna meg, hogy a II. r. felperes Terézvárosban nem volt gazdasági erőfölényben, és erre figyelemmel az I. r. felperes törvényes érdekeinek sérelmét nem valószínűsítette. Ezért a másodfokú bíróság ezt az érvelést nem fogadta el.

A tényállás tisztázási és indokolási kötelezettség követelményének az alperesi határozat nem felelt meg, mert az I. r. felperest közvetlenül érintő kérdés tekintetében - a terézvárosi árkialakításra nézve - a határozat hiányos, a gazdasági erőfölény vonatkozásában megállapítást nem tartalmazó, és így a fogyasztói érdekek sérelmének (annak hiányának) elbírálására alkalmatlan volt.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az I. r. felperes perindítási jogosultságát elismerte, és megállapította, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés körében megvalósuló, tisztességtelen árkialakítással kapcsolatos kifogást előterjesztő I. r. felperes keresetösségi joga is fennáll, mivel őt közvetlenül érinti, hogy a számára kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó II. r. felperesi társaság a nyújtott szolgáltatásai ellenértékét Terézvárosban is tisztességesen alakítsa ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az I. r. felperes kártérítési igénye keresetösségi jogát a perbeli határozat kapcsán nem alapozza meg a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése alapján. Ezen túlmenően nem teljesíthető a közigazgatási per keretén belül az I. r. felperes azon igénye sem, hogy az eredeti állapotot állítsa vissza a hatóság, vagy a bíróság a közigazgatási eljárás, illetve per eredményeként. Ezek az igények kizárólag polgári per keretén belül érvényesíthetők (Tpv. 86.§). A perindítási jogosultsággal rendelkező I. r. felperes közvetlen érdekeltséggel nem rendelkezik a tekintetben sem, hogy az alperes milyen tartamú és mértékű szankció alkalmazásáról dönt, mivel a szankció kizárólag a II. r. felperes terhén van, rá nézve jelent kötelezettséget, e tekintetben az I. r. felperes közvetlen és nyilvánvaló érintettsége, érdekeltsége kétségkívül hiányzik. Ennek megfelelően az I. r. felperes nem kifogásolhatta a megállapított bírság összegét sem. Az pedig a magyar versenyjogi szabályozás sajátja, hogy a jogsértés megállapítása esetén sem orvosolja azonnal a fagyasztók anyagi természetű sérelmét (költségnövekedését) a versenyjogi eljárás keretében meghozott döntés.

A másodfokú bíróság a fentiekre tekintettel a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem érintett rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, az alperes határozatát a Terézvárosra és a fogyasztói véleménynyilvánítás jogszerűségére vonatkozó megállapításai tekintetében hatályon kívül helyezte és az alperest e körben új eljárásra kötelezte, egyebekben (a keresetösségi jog hiányában elutasított rendelkezések tekintetében) helyben hagyta. A hatályon kívül helyezést és az új eljárás elrendelését az indokolta, hogy annak a kérdésnek a tisztázásához, hogy az árkialakítás megfelelt-e a versenyjogi követelményeknek, elsődlegesen azt kellett volna vizsgálni, hogy a II. r. felperes Terézvárosban erőfölényben volt-e, s ha igen, a társaság az erőfölényével visszaélt-e. Erre a kérdésre azonban az alperes határozata választ nem adott, a tényállás feltárásának, illetőleg a határozat indokolásának hiányossága miatt, megsértve ezzel az Áe. 26.§-ának (1) bekezdését és 43.§-ának (1)bekezdés c) pontját.

Erre figyelemmel az alperesnek a megismételt eljárásban a helyettesíthetőséget, az érintett piacot (Terézváros) vizsgálva kell a gazdasági erőfölény tekintetében megállapítást tenni, majd részletesen vizsgálat alá vonni a II. r. felperes árkialakítással kapcsolatos lépéseit, ezen belül a fogyasztói vélemények megismerésének és értékelésének folyamatát (általában és Terézvárosban).

Az I. r. felperes a fellebbezési részilleték megfizetésére - részleges pernyertességére figyelemmel - a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles, míg a fellebbezési illeték fennmaradó részét az alperes személyes illetékmentessége folytán az IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli. A másodfokú bíróság a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett úgy, hogy az I.

r. felperes és az alperes a másodfokú eljárásban felmerült költségeit maga viseli, míg a II. r. felperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, így e körben a határozathozatalt mellőzte.

Budapest, 2007. évi március hó 28. napján